

5. Эндрю А. Искусственный интеллект / А. Эндрю ; пер. с англ. В.Л. Стефанюка, под ред. Д.А. Поспелова. - М. : Мир, 1985. - 165 с.
6. Бовыкин В.И. Философия искусственного интеллекта: проблемы терминологии и методологии // Философия и культура 8 (56) 2012. - URL: http://www.nbpublish.com/library_get_pdf.php?id=21043

Сітніков Микита Романович,
студент 3-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Фомічова Н.В.

ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФАКТОРИНГУ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах економічного розвитку існує безліч проблем, з якими стикаються підприємства у процесі свого функціонування. Однією з таких проблем є неналежна і несвоєчасна оплата фінансових зобов'язань боржниками. Так, підприємці, працюючи із відстрочкою платежів, мають справу із дебіторськими заборгованостями, які «заморожують» оборотні кошти і значно сповільнюють розвиток всього підприємства. Як наслідок, вільних коштів у підприємця стає дедалі менше, тому він задля порятунку свого бізнесу має звертатися до банку за кредитом, однак зазвичай сума не є достатньою, оскільки всі його кошти знаходяться в обігу, а застава майна має досить ризикові наслідки у вигляді втрати цього самого майна. Саме для вирішення таких питань, підприємці звертаються до такої фінансової послуги, як факторинг.

Згідно із статтею 1077 Цивільного кодексу України 2003 року (далі ЦК України), за договором факторингу (фінансування під відступлення права грошової вимоги) одна сторона (фактор) передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (клієнта) за плату (у будь-який передбачений договором спосіб), а клієнт відступає або зобов'язується відступити факторові своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника) [1].

Суть факторингу полягає у тому, що банк або інша фінансова установа, яка має право здійснювати факторингові операції (фактор), надає клієнту за плату фінансування в обмін на відступлення клієнтом фактору прав вимоги до боржників, які виникли з договорів поставки, надання послуг тощо. В обмін на право вимоги дебіторської заборгованості фактор зобов'язується одразу виплатити клієнтові аванс, розмір якого зазвичай складає до 90% від вартості

відступленого зобов'язання, а решту суми – після отримання відповідних виплат від боржника. Оплата послуг фактора здійснюється за рахунок комісії за надання фінансування чи інших платежів, а також відсотків річних за використання грошей [2].

Факторинг призначений для того, щоб не чекаючи спливу строку відстрочки платежу забезпечити надходження коштів, виручених з продажу товару або послуги, до обороту коштів підприємства. Дебіторська заборгованість підприємства за допомогою факторингу перетворюється на гроші, які підприємець може використовувати на свій розсуд.

Факторинг в Україні регулюється низкою нормативно-правових актів. Зокрема, ЗУ «Про банки та банківську діяльність», Господарським кодексом України, ЦК України, ЗУ «Про фінансові послуги і державне регулювання ринку фінансових послуг», а також Конвенцією УНІДРУА «Про міжнародний факторинг». У конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» зазначено, що операція є факторинговою, якщо виконується хоча б дві із чотирьох умов, а саме: наявність кредитування у формі попередньої оплати боргових вимог; ведення бухгалтерського обліку поставачальник; інкасація його заборгованості; страхування поставачальника від кредитного ризику. Проте це визначення відноситься лише до міжнародного факторингу, в той час як внутрішній факторинг регулюється внутрішнім законодавством.

В нашій країні факторинг має досить серйозні проблеми, як на ринку послуг, так і в правовому регулюванні. Однією із проблем цієї послуги, на нашу думку, є неповне, стисле та вузьке відображення змісту факторингу в нормативно-правових актах України. Так, Гізатулліна О. М. та Маєвська Н.В. зазначають, що факторинг – це фінансово-комісійна операція, за якої клієнт переуступає дебіторську заборгованість банку чи факторинговій компанії з метою негайного отримання більшої частини платежу та пришвидшення оборотності коштів у розрахунках, що супроводжується елементами кредитування, адміністрування, моніторингу, контролю дебіторської заборгованості, а також страхуванням ризиків за відповідну винагороду [3].

Порівнюючи поняття, цих та інших вчених із ст. 1077 ЦК України, можна дійти висновку, що законодавець зводить зміст факторингу лише до фінансування під відступлення права грошової вимоги, не розкриваючи його глибоку сутність, завдання та функції. Саме цей факт не надає істотних умови для подальшого розвитку і процвітання ринку факторингу в Україні. Ще однією проблемою є велика кількість банків, які пропонують послуги факторингу та невелика кількість спеціалізованих факторингових компаній. Проблема полягає в тому, що факторингові операції досить дорогі, а тому не всі

компанії можуть собі їх дозволити. Тому, ми змушені говорити про майже повну відсутність конкуренції та монополізацію і так нерозвинутого ринку факторингу в Україні.

Існує й інша проблема, яка суттєво гальмує факторинговий ринок – це масові неплатежі за боргами. Крім того, досить часто боржники, щоб ухилитися від сплати боргу внаслідок нескладних операцій продовж декількох годин з підприємства виводять всі наявні активи, а директором та єдиним учасником стає інвестор із Середньої Азії. В такому випадку фактор на свій страх і ризик здійснює свою діяльність [4].

Наступною проблемою розвитку факторингових послуг в Україні є великий відсоток, котрий сьогодні закладають вітчизняні банки у свої тарифи за обслуговування. У розвинених країнах вартість факторингу становить у середньому 1,5–2 % від суми постачання. У нашій державі середньозважений відсоток для ринку становить 50–60 % від зазначеної суми [5]. Тому суб'єкти господарювання, незважаючи на очевидні плюси факторингового обслуговування, віддають перевагу кредитуванню, де вартість послуг є значно меншою.

Підсумовуючи вище викладене, можна зазначити, що факторинг – це доволі зручний інструмент в розрахунково-платіжних відносинах покупців та постачальників, який максимально враховує інтереси сторін. Завдяки факторингу постачальники можуть планувати свої фінансові потоки, незважаючи на платіжну дисципліну покупців. Саме факторинг дає можливість підприємцю майже відразу отримати гроші за проданий товар і вкласти їх в подальший розвиток свого бізнесу. Ринок факторингових послуг в Україні з кожним роком стає все більше популярним. Пов'язано це із тим, що банківське кредитування стає дорожчим та має ряд додаткових вимог для його отримання, таким чином значна кількість підприємців зосереджена на пошуку альтернативних ресурсів для розвитку своєї діяльності, одним із яких є факторинг. На нашу думку, саме в такий момент, коли ринок факторингу починає набирати обертів, йому як ніколи потрібна підтримка держави. Прийняття нових законів, зменшення податків, створення пільгових умов для факторингових компаній та їх клієнтів, реклама факторингу серед підприємців – це все, лише маленька частина того, що може зробити наша держава задля розвитку факторингу, а як наслідок і розвитку бізнесу в Україні, який, в свою чергу дозволить будувати економічно незалежну та потужну країну.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. – Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – ст. 1077.
2. Момот Л.В. Факторингові послуги в Україні / Л.В. Момот // науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: економічні науки. – 2016. – № 16(2). – С. 147–149.
3. Гізатуліна О.М Тенденції розвитку факторингових компаній як сегменту ринку фінансових послуг України / О.М. Гізатуліна, Н.В. Маєвська//– Економічний вісник. – 2017. – № 7. – С. 4-5.
4. Каракой Т.С. Правове регулювання факторингу в Україні як специфічної послуги/ Каракой Т.С// Young Scientist. – 2018. – № 4(56). – С. 679.
5. Пальчук О.І. Факторинг на ринку фінансових послуг/ О. Пальчук //монографія. – Київ. – 2011. – С. 77.

Слинявчук Людмила Валеріївна,

*студентка 1-го курсу магістратури судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Фасій Б.В.

ВПЛИВ РИМСЬКОГО ПРАВА НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Римське приватне право та законодавство України перебувають у динамічному зв'язку, який на різних етапах становлення української державності проявлявся по-різному. Процес рецепції римського права відіграв вагомий роль у розвитку цивільного законодавства країни та вплинув на регулювання суспільних відносин. Впровадження римського права на початку ХХ століття дещо був загальмований радянською правовою доктриною, яка базувалася на самотності регулювання суспільних відносин в усіх сферах життя. Тому спостерігався помітний розрив у розвитку суспільства порівняно з іншими країнами. Проте, говорити про цілковиту відсутність римських запозичень недоцільно.

Про вплив римських приватних ідей на законодавство України в період XVII-XIX століттях свідчить наявність таких нормативно-правових актів як «Права, за якими судиться малоросійський народ» та «Зібрання прав малоросійських». Пізніше в Російській імперії норми приватного права можна було віднайти в Книзі X Зводу законів Російської імперії, проектах Цивільного уложення Російської імперії. Отже, вбачається вплив римських ідей на правотворчість лише щодо регулювання певних відносин.